

2014-01-02

Nr. V1-01

Vitai Sileckytei
Mižuikių k.
90372 Plungės r.

Pierre Costa
Mižuikių k.
90372 Plungės r.

Jolantai Saudargaitei
Bistryčios g. 9-223
10320 Vilnius

Kristinai Paulauskaitei
Laisvės al. 19
90122 Plungė

DĖL PASTABŲ IR PASIŪLYMŲ PYVORŲ NAFTOS GAVYBOS AIKŠTELĖS ĮRENGIMO IR EKSPLOATACIJOS POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO PROGRAMAI

Dėkojame už išsakytą nuomonę, pateiktas pastabas ir pasiūlymus UAB „Manifoldas“ planuojamos Pyvorų naftos gavybos aikštelės įrengimo ir eksploatacijos poveikio aplinkai vertinimo (PAV) programai.

Vadovaujantis LR planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo (Nr. X-258 2005-06-21 su vėlesniais pakeitimais) 8 str. PAV programoje pateikiamas trumpas techninių charakteristikų, technologinio proceso ir numatomų naudoti medžiagų, gamtinių išteklių aprašymas. Trumpai apibūdinamos teritorijos, kurios gali būti reikšmingai paveiktos. PAV programoje pateikiama informacija apie tai, kokie aplinkos komponentai ir koks poveikis bus nagrinėjamas atliekant vertinimą, kokiais aspektais bus vertinamas planuojamos ūkinės veiklos poveikis visuomenės sveikatai, informacija apie poveikio aplinkai prognozavimo ir vertinimo metodus, kuriuos numatoma naudoti atliekant vertinimą, bei numatytos priemonės neigiamam poveikiui aplinkai išvengti, sumažinti ar kompensuoti. PAV programa nustato PAV ataskaitos turinį ir joje nagrinėjamus klausimus.

Apie parengtą planuojamos ūkinės veiklos (PŪV) poveikio aplinkai vertinimo programą nustatyta tvarka buvo informuota visuomenė, sudarant galimybę susipažinti su parengtu dokumentu, artimiausiu metu teisės aktų nustatyta tvarka PAV programa bus pateikta PAV subjektams (Plungės rajono savivaldybei, Kultūros paveldo departamento prie LR kultūros ministerijos Telšių teritoriniam padaliniiui, Telšių visuomenės sveikatos centrui, Telšių apskrities priešgaisrinei gelbėjimo valdybai) susipažinti ir derinti. Suderinta PŪV PAV programa bus teikiama tvirtinti atsakingai institucijai – Aplinkos apsaugos agentūrai.

Pagal patvirtintą PŪV PAV programą bus atliekamas planuojamos Pyvorų naftos gavybos aikštelės įrengimo ir eksploatacijos poveikio aplinkai vertinimas ir rengiama ataskaita, kurioje bus pateikti vertinimo skirtingiems aplinkos komponentams (vandeniui, dirvožemiui, žemės gelmėms, aplinkos orui, kraštovaizdžiui, bioįvairovei, visuomenės sveikatai, socialinei aplinkai ir t.t.) rezultatai. Atlikus poveikio aplinkai vertinimą ir parengus PŪV PAV ataskaitą, su ja visuomenė galės susipažinti teisės aktų nustatyta tvarka, o vertinimo rezultatai visuomenės atstovams bus viešai pristatyti aptarimo metu. Apie numatomą viešo aptarimo su visuomene

laiką ir vietą bus informuota spaudoje, seniūnijos ir savivaldybės skelbimų lentose bei pranešta raštiškai (registruotu laišku) pasiūlymus pateikusiems visuomenės atstovams.

Toliau pateikiame atsakymus ir komentarus į jūsų išsakytas pastabas bei pasiūlymus.

1 pastaba. *Pradėjus domėtis Poveikio aplinkai vertinimo programa, gruodžio 27 d. apsilankius Plungės rajono savivaldybėje, ekologė apie PAV programą nežinojo, kiti darbuotojai aiškino, kad jie yra informuoti, bet į jų nuomonę nebus atsižvelgta. Jeigu savivaldybėje ekologės nuomonės net nebuvo klausiama, o kiti darbuotojai turbūt nėra kompetentingi spręsti tokius klausimus, atsakomybės prisiimti niekas nenori, Savivaldybei siūlome šį klausimą nagrinėti Savivaldybės Taryboje. Ar galima taip formaliai spręsti tokios teritorijos likimą? Ar daug turime Lietuvoje teritorijų kuriose dar gali gyventi lūšis?*

Pagal Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 5 str. savivaldybė yra vienas iš PAV subjektų, kuris vertins planuojamos ūkinės veiklos PAV ir PŪV galimybes numatomoje vietoje teisės aktų numatyta tvarka. Šiuo metu nustatyta tvarka su parengta PAV programa supažindinama visuomenė, sekančiame etape PAV programa susipažinti ir vertinti bus pateikta PAV subjektams, t.t. ir Plungės rajono savivaldybės administracijai.

2 pastaba. *Stebina ir neramina pastaraisiais metais Rietavo miškų teritorijoje vykdytų projektų gausa: Elektros linijos tiesimas, magistralinio dujotiekio, 10 km atstumu nuo planuojamo gręžinio jau veikia UAB „Manifoldas“ eksploatuojamos naftos gavybos aikštelės (Ablingos, Ližių, Antkopčio, Žvaginių). Mes manome, kad planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimas gali daryti poveikį Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijai – Rietavo miškams, todėl prašome ir siūlome, kad į poveikio aplinkai vertinimo procedūrą būtų įtraukta institucija, atsakinga už saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo organizavimą - Valstybinę saugomų teritorijų tarnybą, kuri kompetentingai išaiškintų ar tas poveikis gali būti reikšmingas, o taip pat įvertintų kompleksinį visų pastaraisiais metais vykdomų projektų poveikį aplinkai.*

Vadovaujantis LR aplinkos ministro 2011-09-27 įsakymo Nr.D1-747 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. birželio 23 d. įsakymo Nr.D1-311 „Dėl planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo dokumentų nagrinėjimo aplinkos ministerijai ir jai pavaldžiose institucijose tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo (Žin., 2011, Nr.118-5582) 1 priedo 3 p. atsakinga institucija priimsianti sprendimą dėl planuojamos ūkinės veiklos leistinumo pasirinktoje vietoje (Aplinkos apsaugos agentūra) gali kreiptis dalykinių konsultacijų į Valstybinę saugomų teritorijų tarnybą prie Aplinkos ministerijos (VSTT). Aplinkos apsaugos agentūra, gavusi su PAV subjektais suderintą programą, nuspręs ar reikalingos dalykinės konsultacijos su VSTT. Kitų PAV subjektų pakvietimo ir dalyvavimo PŪV PAV procese tvarką apibūdina Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 5 str. 2 p.

3 pastaba. *Perskaičius paruoštą Programą mums, visuomenės atstovams, jau dabar kilo nemažai klausimų. Kadangi UAB „Manifoldas“ suteikta išimtinė teisė vykdyti angliavandenilių išteklių naujų telkinių paiešką, žvalgybą ir gavybą Klaipėdos licencinio ploto ribose, kyla klausimas ar Programa paruošta vertinti tradicinių ar išskaidytųjų (skalūninių) angliavandenilių paieškai ir gavybai? Gręžinio tipas – iškreivintas (vertikalus ir horizontalus). Taip pat programos 19 psl. pateikiami duomenys, kad su išgaunamu naftos kiekiu bus išgauta iki 1433900 m³ dujų per metus. Pagal tai galima suprasti, kad bus išgaunamos ir skalūninės dujos. Tačiau neužsimenama apie gręžimo darbams reikalingą praplovimo skiedinyje naudotiną vandens kiekį. Iš kur bus gaunamas vanduo? Įrengus gręžinį gali pakisti aplinkinių pelkių ekosistema. Taip pat Programoje pateikiama, kad gręžimo metu ir po gręžimo susidarys ir bus išvežta utilizuoti 3000 t nebereikalingo skiedinio. Cheminių medžiagų gręžimo metu per metus bus sunaudota 10,35 t. Todėl siūlome patikslinti koks kiekis skiedinio bus panaudotas,*

UAB „Sweco Lietuva“
V. Gerulatičio g. 1,
LT-08200 Vilnius, Lietuva
Tel. (8 5) 262 2621
Faks. (8 5) 261 7507
info@sweco.lt
www.sweco.lt

A/sąsk. Nr. LT54 7044 0600 0091 6067
AB SEB bankas
Įmonės kodas 301135783
PVM mokėtojo kodas LT100003469910

Įregistruota Valstybės įmonės Registrų centro
Vilniaus filiale 2007 09 27
Nr. 134516

SWECO grupės narė
www.sweco.se

koks išvežtas utilizuoti, koks kiekis bus „palaidotas“ gręžinio ertmėse. Taip pat pateikti demulgatoriaus tikslią sudėtį.

Planuojama ūkinė veikla apima tradicinių angliavandenilių, t.y. naftos, paiešką ir gavybą. Analogiška veikla su analogiškais techniniais sprendiniais jau vykdoma Ablingos, Ližių, Antkopčio NGA. Minėti planuojamai veiklai vykdyti numatoma išgręžti ir įrengti naftos gavybos gręžinius bei įrengti naftos gavybos aikštelę su reikiama infrastruktūra. Maksimalios apimtios veikla planuojama tik pirmuoju gręžiniu nustatius pramoninės vertės naftos išteklius. Iš produktyvaus horizonto gręžinio vamzdynu išsiurbiamas fluidas, sudarytas iš naftos, mineralizuoto vandens bei dujų mišinio, kuris NGA separuojamas atskiriant skirtingas frakcijas. PŪV technologinio proceso bei įrangos aprašymas pateiktas PAV programos 3 skyriuje. Skalūninių dujų gavyba šia ūkine veikla neplanuojama.

Jūsų minimi klausimai dėl gręžimo metu naudojamo vandens šaltinių, skiedinio kiekių ir jo tvarkymo būdų bei demulgatoriaus sudėties, o taip pat galimo poveikio paviršinio vandens telkiniams bei ekosistemoms bus detalai išnagrinėti ir įvertinti PAV metu, o vertinimo informacija ir rezultatai pateikti PŪV PAV ataskaitoje.

4 pastaba. *Programoje naftos gavybos aikštelės vietos aprašymas gali būti suprantamas dviprasmiškai: 3.6.2 lentelėje nurodoma, kad vieta patenka į Buveinių apsaugai svarbias teritorijas (BAST) Europos ekologinio tinklo Natura 2000 teritoriją. Tačiau bioįvairovės inventorizacijos ataskaitoje (skyrius Trumpa gyvūnijos ir jų buveinių apžvalga. Bendra teritorijos apžvalga. Darbo vadovas L. Raudonikis) jau rašoma „Nors teritorija yra Rietavo miškų masyve, priklausančiame buveinių apsaugai svarbioje teritorijoje – BAST Rietavo miškai (Saugomų teritorijų kadastras), tačiau jai nepriskirta, todėl jai nepriskirta minėtoje BAST saugomų gyvūnų rūšių apsaugos funkcija“. Pagal saugomų teritorijų kadastrą vietovė (Rietavo miškai) priskiriama Natura 2000 teritorijai (saugomas gyvūnas – lūšis).*

Lūšiai saugomi tik miškingi Rietavo miškų masyvo plotai, t.y. potencialios veisimosi ir maitinimosi jauniklių auginimo metu vietos. Tačiau migracijų/klajonių ir patinų maitinimosi vietos nėra saugomos, nes apima didžiules teritorijas – iki keliasdešimt kilometrų atstumu nuo veisimosi vietų. Kadangi lūšis sutinkama praktiškai visuose didesniuose Lietuvos (ypač šiaurės, vakarų ir vidurio) miškų masyvuose, jei būtų saugomos visos lūšių lankomos vietos, jos apimtų didesnę Lietuvos teritorijos dalį. Todėl speciali apsauga organizuojama tik didesnio ploto miškų masyvų medynuose, o kitur lūšies individai saugomi pagal LR saugomų rūšių įstatymą.

5 pastaba. *Programoje Augalų inventorizacija atlikta tik dalyje Pyvorų naftos gavybos aikštelės. Gyvūnijos įvertinime pažymima, kad tyrimo teritorijoje iš saugomų paukščių nustatyta griežlės veisimosi buveinė, ir netolimoje aplinkoje stebėtas besimaitinantis mažasis erelis rėksnys, kuris gali maitintis ir nagrinėjamoje teritorijoje. Tačiau išvadoje rašoma, kad retų ir saugomų gyvūnų rūšių čia nerasta. Kokią įtaką turės keliamas triukšmas, degantys dujų fakelai, transportas saugomiems gyvūnams, šalia praeinančiam paukščių migracijos tuneliui, jei naftos gavyba truks 5-15 m.?*

Inventorizuotoje teritorijoje retų ir saugomų paukščių rūšių nerasta. Mažasis erelis stebėtas netolimoje aplinkoje, o kadangi maitinasi atvirose plotuose, gali būti sutinkamas ir nagrinėjamoje teritorijoje. Tačiau vietovėje šiuo metu buveinių sąlygos tam netinkamos dėl atvirų plotų apleidimo. Neūkininkaujant buvusios pievos ir ganyklos užauga sumedėjusia bei aukštąja žoline augalija, todėl mažieji ereliai negali pasiekti ant žemės esančio grobio – pelinių graužikų, varliagyvių ir kt. Ta pati situacija ir su griežle. Tai paplitęs šalies derlingų pievų ir ganyklų paukštis, tačiau neįsikuriantis apleistuose plotuose dėl jų užaugimo sumedėjusia bei

aukštą žolinę augmeniją. Todėl nagrinėjamoje teritorijoje yra potencialios griežlės veisimosi (kaip ir mažojo erelio rėksnio maitinimosi) buveinės, tačiau norint, kad minėtos rūšys jas naudotų, reikalingi papildomi gamtotvarkos darbai. Tačiau jie šalies gamtinėse teritorijose vykdomi pirmiausiai ypač retų arba griežtai saugomų ir stipriai nykstančių rūšių gyvenamosiose vietose, kurios priskirtos saugomų teritorijų tinklui. Tuo tarpu tiek mažasis erelis rėksnys, tiek griežlė, yra plačiai Lietuvoje paplitusios paukščių rūšys, todėl saugomomis paskelbtos tik jų gausių susitelkimų vietos. Tuo tarpu nagrinėjama teritorija svarbi tik pavienėms poroms, kurios saugomos pagal LR Saugomų rūšių įstatymą.

PAV programoje pateikiami 2013 m. rudenį atliktos PŪV vietos augmenijos ir gyvūnijos inventorizacijos rezultatai. Galimas PŪV poveikis gyvūnijai bus detaliau išnagrinėtas ir įvertintas PAV metu, o vertinimo rezultatai pateikti PŪV PAV ataskaitoje. Esant poreikiui, bus pasiūlytos prevencinės poveikio išvengimo ar sumažinimo priemonės.

6 pastaba. *Programoje neradome informacijos apie poveikio aplinkai prognozavimo ir vertinimo metodus, kuriuos numatoma naudoti atliekant vertinimą.*

Poveikio aplinkai vertinimo ir prognozavimo metodai yra pateikti PŪV PAV programos 4.4. skyriuje „Poveikio aplinkai vertinimo metodai“.

7 pastaba. *Manome, kad lokalios vietovės sunaikinimas (Pyvorų naftos gavybos aikštelės vietoje), triukšmas aikštelių įrengimo metu, bei aptarnaujančio transporto triukšmas turės neigiamą poveikį saugomos teritorijos (Rietavo miškų) ekosistemai.*

Galimas PŪV sukiamo triukšmo poveikis tiek objekto statybos, tiek veiklos bus detalai išnagrinėtas ir įvertintas PAV metu, o vertinimo rezultatai pateikti PŪV PAV ataskaitoje. Esant poreikiui bus pasiūlytos prevencinės priemonės.

8 pastaba. *Tvarkant gręžimo metu susidariusias atliekas, kils didelis aplinkinių teritorijų, o tuo pačiu ir Aukštojo tyro draustinio užterštumo pavojus.*

Visos PŪV objekte susidarysiančios atliekos turi būti tvarkomos pagal teisės aktuose numatytus reikalavimus. Galimas PŪV poveikis saugomoms teritorijoms ir jų vertybėms, t.t. ir Aukštojo tyro draustinui, bus detalai išnagrinėtas ir įvertintas PAV metu, o vertinimo rezultatai pateikti PŪV PAV ataskaitoje.

9 pastaba. *Taip pat manome, kad unikali gamtinė aplinka, tinkama ekologiniam turizmui, todėl angliavandenilių išteklių gavyba gamtiniu požiūriu patrauklioje ir gerai išsaugotoje savivaldybės teritorijos dalyje visiškai užkirstų kelią šią aplinką pritaikyti turizmui.*

Galimas PŪV poveikis vietovės turizmo objektams bei turizmo plėtrai bus išnagrinėtas ir įvertintas PAV metu, o vertinimo rezultatai pateikti PŪV PAV ataskaitoje.

Viceprezidentas

Aidas Vaišnora

Aušra Junevičiūtė, tel. (8 5) 219 6584, el.p. ausra.juneviciute@sweco.lt

UAB „Sweco Lietuva“
V. Gerulaitio g. 1,
LT-08200 Vilnius, Lietuva
Tel. (8 5) 262 2621
Faks. (8 5) 261 7507
info@sweco.lt
www.sweco.lt

A/sąsk. Nr. LT54 7044 0600 0091 6067
AB SEB bankas
Įmonės kodas 301135783
PVM mokėtojo kodas LT100003469910

[registruota Valstybės įmonės Registrų centro
Vilniaus filiale 2007 09 27
Nr. 134516

SWECO grupės narė
www.sweco.se